

SUORIEN PUIDEN MAASSA

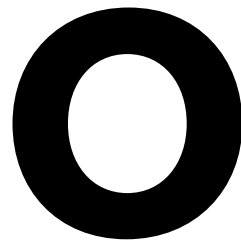
Viisi itäafrikkalaista taiteilijaa
kävi tutustumassa Repovedellä
suomalaiseen metsään.

TEKSTI: JUKKA BEHM KUVAT: JOHANNES WIEHN

Patrik Mukabi ei
löydä suomalaisesta
metsästä leijonia.

Patrik Mukabi tutkii kepillään maaperää. Yassir Ali tallentaa näkemänsä kameralla.

Onko täällä leijonia?” **Patrik Mukabi** on ehtinyt juuri nousta pikkubussista Repoveden kansallispuiston parkkipaikalle, kun hän tähyilee jo kohti tiheikköä.

No ei, Ruokolahdella ei olla vaan Kouvolassa. Täällä karhu on yleisempi laji, Mukabia opastetaan. Hirviä saattaa jopa nähdä. Ja tietenkin lintuja.

”Liikkuvatko hirvet laumassa? Eivätkö? Onko täällä jäniksiä? Napataan kiinni ja valmistetaan jänispaisti.”

Kenialaisen Mukabin kollegat naureskelevat. Turkoosiin, turbaanin tapaiseen pipoon pukeutunut kuvataiteilija on Nairobista saapuneen ryhmän showmies. Päästessään metsään hän laittaa kädet totterölle suun eteen ja alkaa ulvoa kuin eläin, jollaisista ei luonnossa tule vastaan. Ei ainakaan täällä.

”Eikö täällä ole edes oravia? Niitä nyt on kaikkialla.”

Tuttuja löytöjä

Mukabin lisäksi pitkospuuta pitkin kävelevät **Prina Shah, Peterson Kamwathi, Yassir Ali** ja **Joseph Mbatia Njorogo**, taiteilijanimeltään **Bertiers**. Hän on Kenian kenties rakastetuin taiteilija.

Vain Bertiers on ollut Suomessa aiemmin. Hänellä oli kolme vuotta sitten näyttely Tampereen taidemuseossa. Naivististen maalausten sankareina vilisee tuttuja naamvoja **Bill Clintonista** prinsessa **Dianaan**, mutta niiden ohella Bertiers valmistaa romusta veistoksia, jotka ovat samaan aikaan hilpeitä ja mietityttäviä. Kuten mies, jota vaimo vetää kärryillä. Miehen vierellä istuu hämmäntynyt aasi.

”Katso, katso”, Bertiers huhuilee innostuneesti ja jää ihmettelemään abstrakteja ja värikylläisiä maalauksia tekevän Alin kanssa kiveä, joka näyttää miesten mielestä kurpitsalta.

Taiteilijat on lennätetty Suomeen Afrikan nykytaidetta esittelevän ARS 11-näyttelyn takia. Kiasman päänäyttelyllä on satelliittinäyttelyitä kahdeksalla paikkakunnalla Suomessa. Yksi niistä on Kouvola, jonka taidemuseo Poikilo keskittyy itäafrikkalaiseen, pääasiassa kenialaiseen taiteeseen.

Avajaisiin saapuneilla kaukaisilla vierailloilla on minuuttiaikataulu. Siihen kuuluu pikainen retki kaupungin alueella sijaitsevaan kansallispuistoon.

”Täällähän on virtahepoja”, Shah vitseilee, kun joukko saapuu veden ääreen.

Kamerat räpsyvät. Matalikossa on tummia kiviä, joiden kaarevat selät jäävät näkyviin veden pinnalle kuten virtahepoperheellä.

Metsättömyydestä metsään

Neljä vuotta sitten pidettyjen vaalien jälkeen Keniassa käynnistyi tuhoisia mella-koita, joissa kuoli yli tuhat ihmistä ja joiden takia ainakin puoli miljoonaa jäi kodittomiksi. Maan taide-elämän keskuksessa Nairobissa taiteilijoiden aktiivisuus lisääntyi. Monet Repoveden kulkijoista menettivät ystäviään.

”Täällä on todella hiljaista”, toteaa Bertiers ja katselee järvelle.

Matkatessaan Helsingistä Kouvolaan ja Kouvola Repovedelle hän on nähnyt auton ikkunasta lähinnä puita.

”Teillä on täällä todella paljon metsää.”

Kenian maa-alasta metsää on vain kuutisen prosenttia. Lähes kaksi kertaa Suomea laajemman maan luonto vaihtelee Intian valtameren rannikon savanneista sisämaan ruohoaavikoihin. Maan keski- ja länsiosissa on metsäisintä, hiukan sademetsäkin, >

Peterson Kamwathi ja **Prina Shah** löysivät yhtä väkkärisiä puita kuin Keniassa kasvaa.

Taiteilija Bertiersiä eli **Joseph Mbatia Njorogo** ihmetyttää metsän hiljaisuus.

Prina Shah on rallikuskin tytär ja toiminut itsekin kartturina. ”Kun katselen järvelle, voisoin luulla olevani Keniassa.”

» **Metsä, jossa kasvaa suoria puita, on rakkauden tyyssija.** »

Peterson Kamwathi näyttää mallia kirveen käytössä.

Bertiers signeerasi Lapinsalmi-kyllin, Yassir Ali kirjoitti siihen myös yhteystietonsa.

Patrik Mukabi haluaa maistaa vettä suoraan järvestä.

» Yhdellä iskulla halkeaa. »

mutta pohjoisessa on lähinnä autiomaata.

Yassir Ali asuu Nairobissa muiden taiteilijoiden tavoin, mutta hän on kotoisin Kenian pohjoisesta naapurimaasta Sudanista. Siellä maa-alasta 28 prosenttia on metsää, ei paljoakaan Euroopan metsäisimpään valtioon Suomeen verrattuna. Meillä metsää on kolme neljäsosaa maa-alasta.

Mukabi haluaa olla perillä sijainnista, joten hän tarkkailee edetessään auringon asemaa. ”Menemme länteen päin, emmekö vain? Tai sittenkin luoteeseen.”

Puiden outo suoruus

Suomalaisia kiinnostaa, mitä ulkomaalaiset meistä ajattelevat. Aarre-lehden lukijoita saattaa askarruttaa myös se, mitä mieltä muualta saapuneet ovat suomalaisesta metsästä.

Mänty on taiteilijoille tuttu puu. Sitä kasvaa Keniassakin. Tavallisempia puita siellä ovat tosin setri, jakaranda, akasia, eukalyptus ja syressi. Suomessa syressikasvien heimoon kuuluu kataja, mutta tšekäläiset syressin sukulaiset jäävät enemmän pensaan kuin puun kokoisiksi.

Mukabi ihmettyy, kuinka puut ovat Suomessa näin suoria.

”Keniassa vain 70- ja 80-luvulla istutetut nuoret puut ovat tällaisia. Kaikki vanhat puut ovat käppyräisiä ja ne mutkittelevat moneen suuntaan”, hän selvittää ja käyttää apuna käsiään.

”Ystäväni isoisä oli parantaja, joka käytti apunaan yrtejä. Hän kertoi, että metsä, jossa kasvaa suoria puita, on rakkauden tyssija.”

Sehän kuulostaa hyvältä. Maamme täytyy olla hyvin rakkautellinen paikka.

”Voiko tästä juoda?” Mukabi kysyy. Pian hän makaa mahallaan rantakiven päällä ja hörppää maistiaiset järvestä. ”Kylmää ja hyvää”, kuuluu arvio.

Inspiroiva kelo

Retkeilijät marssivat yksitellen riippusillalle ja ylittävät Lapinsalmen. Kalliolta löytyy vankkärä mänty, joka näyttää taiteilijoista tutulta. Sen muotoisia ovat puut Keniassa, suurempia tosin.

Myös harmaantunut kelo kiinnostaa. Sen runkoa koputellaan porukalla, kuunnellaan onttoa kumahtelua.

”Puut ovat inspiroivia elementtejä”, tuumii Shah, joka käyttää taiteessaan kaikenlaisia materiaalia hiuksista lähtien. Miksei puutakin. Viemisiä metsästä hän ei kuitenkaan kerää, mutta siihen on hyvä syy. Matkalaukku seikkailee yhä jossakin Nairobin ja Helsinki-Vantaan välillä.

Shah ihmettelee puun oksalle heitettyä vaelluskenkäparia. Lienee retkeläisten jäynä.

Valtavia hiilipiirroksia tekevä Peterson Kamwathi on varautunut Suomen viileyteen. Yllä on kotimaasta tuotu toppatakki. Välillä Keniassakin palelee, vuoristo-seudulla lumisateet eivät ole mitenkään harvinaisia.

Kun Kamwathi huomaa nuotiopaikan luona halkovajan ja kirveen, hänelle tulee vastustamaton halu ryhtyä pilkkomissavottaan.

”Yhdellä iskulla halkeaa”, hän väittää ja asettaa koivuhalon pölkylle. Mies pitää lupauksensa.

Edellisenä iltana hän oli saunomassa paikallisessa leirikeseuksessa, ja kuumaa kuulemma oli. Järvessä tuli pulahdettua, mutta uida ei tarjennut.

”Kyllä se rentoutti. Ja saunominen väsytti.”

Väistelevät eläimet

Bussikusi luennoi yöttömästä yöstä ja taiteilijat ihmettelevät, kuinka muka voi nukkua valoisassa. Mukabi uittaa jalkojaan vedessä kaikessa rauhassa.

Hän taittaa kuivan risun kävelykepiin. Tai niin muut luulevat. ”Tämän avulla voi tutustua maaperään”, hän sanoo ja työntelee tikkua kallion muotoja pitkin.

Paluumatkalla bussille Mukabi jättäytyy välillä jälkeen muusta joukosta. Hän makaillee kaikessa rauhassa pitkospuilla ja näyttää siltä kuin nuuskisi kasveja. Hauskuttaja tarvitsee omaa aikaa.

Kotimaassaan Patrik Mukabi maalaa paikallisia naisia tavallisissa askareissa kuten pyykinpesussa. Kun Nairobin taidekeskuksessa oli esillä valokuvaajien otoksia Kenian mellakoista (katkottuja päitä ja irronneita raajoja), näyttely päättyi Mukabin tekemään hyväntuuliseen naishahmoon. Sen nähtyään kävijöiden oli helpompi palata arkeen.

Jäniksiä ei näy edelleenkaan, vaikka metsäretki alkaa olla lopussa. Vastaa ei ole tullut minkäänlaisia vilistäviä luontokappaleita. Mukabi vaikuttaa hieman pettyneeltä siihen, että Suomessa eläimet väistelevät ihmistä. Keniassa on tosin.

”Seeprat saattavat hakeutua ihmisten seuraan, sillä siten ne ovat suojassa leijonilta.”

ARS 11 ja Afrikka

Kahdeksas ARS-näyttely on samalla 50-vuotisjuhlanäyttely. Ensimmäinen ARS järjestettiin Helsingissä Ateneumin taidemuseossa vuonna 1961.

ARS 11 esittelee afrikkalaista nykytaidetta. Päänäyttely Helsingin Kiasmassa on avoina marraskuun loppuun saakka ja satelliitinäytelyitä on 11 eri paikassa.

Kouvolan Poikilon lisäksi ARS-yhteistyössä ovat Turun Aboa Vetus & Ars Nova, Tukholman Hallwylska museet, Ahvenanmaan, Hämeenlinnan, Kajaanin ja Oulun taidemuseot, Galleria Kone Hämeenlinnassa, K.H. Renlundin museo Kokkolassa, Pohjoisen valokuvakeskus Oulussa ja VB-valokuvakeskus Kuopiossa.

Metsälle ja matkalle

Tilaa ilmainen Kaben Vaunuelämää-tietopaketti: info@kabeadria.com tai puh. 0207414481

KABE
Travel Master

www.kabe.se/fi

Kabe
Hiukkassuodatin
vakiona

Kaben matkailuautojen jälleenmyyjät:

• Hyvinkää	Best-Caravan Oy	010 8324500	www.best-caravan.fi
• Jalasjärvi	Jalasjärven Kalustetalo	(06) 4560669	
• Jyväskylä	Tasan Autotalo	042 43611	www.tasan.net
• Kokkola	Kokkola Caravan Shop Oy	(06) 830 1310	www.caravanshop.fi
• Kouvola	Kouvolan Vaunu Oy	(05) 311 9077	www.kouvolanvaunu.com

• Oulu	Oulun Lomavaunu Oy	(08) 563 1200	www.ouulunlomavaunu.com
• Rovaniemi	Caravankeskus Reatalo	(016) 315 440	www.reatalo.net
• Salo	Auto Simelius Oy	(02) 733 1550	www.auto-simelius.fi
• Tampere	Caravan Erälaakko Oy	02075 59960	www.eralaakko.fi
• Turku	Turun Länsi-Vankkurit Oy	(02) 274 9880	www.lansivankkurit.com

Katso
Kabe TV
360°
panoraama